

Kinderboerderijen stand van zaken
implementatie visie Kinderboerderijen
Onderwerp Groningen

Steller J.G. van Duuren

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 3671113

Bijlage(n) 3

Ons kenmerk RO14.4129115

Datum - **6 FEB 2014** Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

U heeft op 19-06-2013 de visie op Kinderboerderijen vastgesteld. Dit heeft geresulteerd in een aantal concrete stappen en resultaten. Conform de visie, zijn met de kinderboerderijen afspraken gemaakt over; onderlinge samenwerking, inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, deskundigheidsbevordering, educatieve programma's, dierenwelzijn, onderhoud, hoogte en voorwaarden subsidies. De subsidie wordt in vier jaar tijd afgebouwd naar de helft van het huidige bedrag en per kinderboerdij wordt jaarlijks een programma van eisen (PVE) gemaakt waarin bovengenoemde afspraken als randvoorwaarde aan de subsidie worden gesteld. Er is een samenwerkingsconvenant getekend en de kinderboerderijen hebben een periodiek overleg ingesteld waarin zij zoeken naar afstemming en synergie op bovengenoemde terreinen. Het PVE en de eerste stap in het verlagen van de subsidies zal met ingang van 2015 worden ingezet. De kinderboerderijen betreuren het verlagen van de subsidie, maar hebben begrip en waardering voor de visie van de raad.

Het samenwerkingsconvenant is door vijf van de –aanvankelijk- zes betrokken kinderboerderijen en de gemeente ondertekend.

Dat zijn de Kinderboerderijen Eelderbaan, Beestenborg, Minerva, Boerderijum en Boegbeeld. De Malle is een werkproject van stichting Le Roy. Daar heeft de gemeente als zodanig geen zeggenschap over. Stichting Le Roy kiest ervoor De Malle als werkproject buiten het traject van de kinderboerderijen te houden.

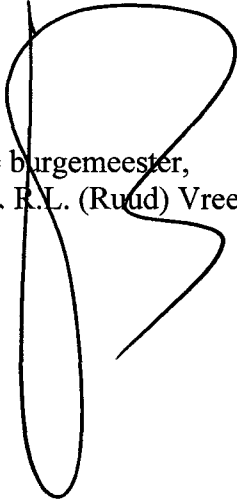
Om de kinderboerderij Stadspark buiten het gemeentelijk apparaat te plaatsen is het onderzoek naar een exploitant nog gaande. De Stichting Dierenweides is al snel afgevalen als kandidaat omdat exploitatie niet tot

haar kernactiviteiten behoort. Momenteel zijn er gesprekken gaande met diverse commerciële partijen.

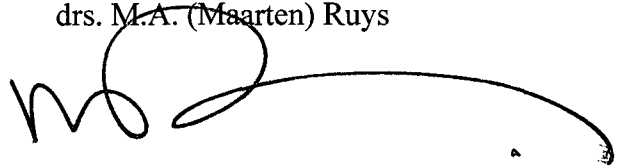
Over de resultaten van de zoektocht naar een exploitant voor overname van de kinderboerderij Stadspark wordt u separaat geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. R.L. (Ruud) Vreeman

A large, stylized handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long vertical stroke.

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

A handwritten signature in black ink, starting with a large 'M' and ending with a long horizontal flourish.

Convenant Kinderboerderijen in Groningen

Partijen:

1. de gemeente Groningen, rechtsgeldig vertegenwoordigd door J. Seton, wethouder. Hierna te noemen de gemeente Groningen;
2. de volgende kinderboerderijen:
 - a. Het Stadspark
vertegenwoordigd door
 - b. Het Boegbeeld
vertegenwoordigd door
 - c. Boerderijum
vertegenwoordigd door
 - d. De Beestenborg
vertegenwoordigd
 - e. Dierenweide Minerva
vertegenwoordigd door
 - f. Eelderbaan
vertegenwoordigd door

Overwegende dat:

1. de gemeente Groningen zeven kinderboerderijen binnen haar grenzen telt;
Een kinderboerderij in Groningen is een plek waar kinderen contact hebben met boerderijdieren, waar ze spelen en leren. Waar naast kinderen ook volwassenen kunnen leren, werken en ontspannen.
2. twee van de kinderboerderijen trekpleister zijn waar mensen uit stad en ommeland naar toe komen;
Dit zijn het Stadspark en het Boegbeeld
De overige kinderboerderijen worden gedragen door de buurt.
3. de kinderboerderijen, gelet op de 'Visie op de kinderboerderijen in Groningen', goed worden onderhouden en in een gedegen staat verkeren;
4. de kinderboerderijen en de gemeente Groningen gezamenlijk de ambitie hebben om de kinderboerderijen meer ondernemend te laten zijn en onderling meer te laten samenwerken.
5. dat daarbij de rol van de gemeente zal veranderen;
De gemeente zal niet meer alleen subsidieverlener zijn, maar zal meer op de achtergrond een stimulerende rol vervullen.
Er zal meer verantwoordelijkheid bij de kinderboerderijen worden gelegd om een positie in de stad en/of buurt te verwerven of te behouden
6. deze ambitie vraagt om een trendbreuk in ons denken en doen en vraagt om een gezamenlijk aanpak van partijen

7. de uitvoering van dit convenant een stimulans geeft voor het profileren van de kinderboerderijen in de stad en voor een meer professionele onderlinge samenwerking waarbij ieders expertise wordt benut;
Door onderlinge samenwerking zijn voordelen te behalen.

Komen het volgende overeen:

Artikel 1 Doel van het convenant

1. Het bevorderen van onderlinge samenwerking van de kinderboerderijen.
2. Het bevorderen van een ondernemende instelling van de kinderboerderijen
3. Het bevorderen van een educatief programma dat de kinderboerderijen kunnen bieden
4. Het stimuleren door de gemeente van het onder 1, 2 en 3 genoemde.
5. Het faciliteren van de kinderboerderijen door de gemeente waar dat mogelijk is.

Artikel 2 Uitvoering van het convenant

1. De vertegenwoordigers van de kinderboerderijen stellen zich ten doel om onderling samen te werken.
Dit kan onder meer op het terrein van inkoop, kennisuitwisseling, organisatie, aantrekken van vrijwilligers, fondsenwerving/ sponsoring, veiligheid, Arbo-zaken en educatie.
2. De gemeente zal een stimulerende rol vervullen.
Daarnaast zal de gemeente faciliteren waar dat mogelijk is, bijvoorbeeld met advies t.a.v. vakkennis en educatie en vanuit ervaring met overlegstructuren.
3. De vertegenwoordigers van de kinderboerderijen zullen in gezamenlijk regulier overleg deze convenant overeenkomstig het bepaalde in artikel 1 uitvoeren.

Artikel 3 Looptijd

1. Dit convenant treedt in werking op de dag naar ondertekening en eindigt op
(5 jaar na dagtekening).

Artikel 4. Algemeen

De vertegenwoordigers van de kinderboerderijen spannen zich, ieder voor zich, in om te bewerkstelligen dat personeel, vrijwilligers of anderszins aan de kinderboerderij verbonden personen de verplichtingen uit dit convenant nakomen.

Ondertekening

Op.....

te Groningen,

Namens de kinderboerderijen

namens de gemeente Groningen

programma van eisen

kinderboerderijen

2014

6 november 2013

1. Inleiding

De gemeente Groningen maakt beleid op vele terreinen. Het doel hiervan is veranderingen in de maatschappelijke omgeving te realiseren. De gemeente verleent subsidies en bijdragen aan respectievelijk instellingen als instrument om het beleid uit te laten voeren.

Voorafgaand aan die subsidie-/ bijdrageverlening stelt de gemeente een programma van eisen op dat helder maakt welke resultaten bereikt moeten worden. In de subsidieaanvraag/ concept managementcontract die u indient naar aanleiding van dit programma van eisen geeft u aan hoe uw instelling de gestelde resultaten gaat realiseren.

Dit programma van eisen geeft achtereenvolgens inzicht in achtergrond en kaders van het beleid, te bereiken resultaten, beschikbaar budget en nadere eisen ten aanzien van uitvoering en verantwoording. In de bijbehorende aanbiedingsbrief leest u hoe de verdere procedure in zijn werk gaat en waar uw subsidieaanvraag aan moet voldoen.

2. Achtergrond en kaders

Dit programma van eisen is een doorvertaling van landelijk, provinciaal en / of lokaal beleid. Hieronder volgt een overzicht van de wettelijke / beleidsmatige achtergrond van dit programma van eisen en de kaders die van belang zijn.

Landelijk en / of provinciaal beleid

De volgende wet- en regelgeving ligt ten grondslag aan ons beleid:

- Dierenwet
- Gezondheids- en welzijnswet voor dieren
- Meststoffenwet
- Uitvoeringsbesluit meststoffen
- Arbowet (indien personeel in dienst is)
- Besluit identificatie en registratie dieren
- Regeling identificatie en registratie dieren
- Wet milieubeheer
- Warenwet (indien eten en drinken wordt verkocht)

Lokaal beleid

Naar aanleiding van de hierboven genoemde wet- en regelgeving en / of ons collegeprogramma hebben wij beleid ontwikkeld en afspraken gemaakt om de door ons beoogde maatschappelijke effecten te realiseren.

De relevante beleidsnota die hierbij van belang is:

- Visie op de kinderboerderijen in Groningen (2013)

3. Te bereiken resultaten

De activiteiten/ prestaties van de Kinderboerderij moeten resultaat opleveren. Die resultaten dragen bij aan onze beleidsdoelstellingen en de daarmee beoogde maatschappelijke effecten.

Dit onderdeel brengt in beeld welke resultaten behaald moeten worden en hoe deze passen in de beleidsdoelstellingen van de gemeente. Waar mogelijk zijn resultaatindicatoren aangegeven.

3. Kinderboerderij

Maatschappelijk effect	<p>Een kinderboerderij draagt bij aan de cohesie in de buurt. Een kinderboerderij draagt bij aan de kennis en beleving van de natuurlijke omgeving van kinderen en volwassenen. Een kinderboerderij draagt bij aan de participatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.</p>
Beleidsdoelstelling	<p>Het realiseren van een plek waar kinderen contact hebben met boerderijdieren, waar ze spelen en leren. Waar naast kinderen ook volwassenen kunnen leren, werken en ontspannen. Waar de kinderboerderijen met elkaar en daaraan gelieerde organisaties open samenwerken.</p>
Resultaten	<p>Een goed onderhouden kinderboerderij met een gevarieerd aanbod aan boerderijdieren. Een substantiële inzet van vrijwilligers uit de buurt. Inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Een goed lopend educatief programma, gericht op boerderijdieren. Intensief gebruik van de kinderboerderij door buurtbewoners.</p> <p>Alle bovengenoemde punten dienen in de rapportage aan de orde te komen.</p>
Resultaatindicatoren	<ul style="list-style-type: none">• Het aantal bezoekers van de kinderboerderij bedraagt minstens.....• Het aantal vrijwilligers verbonden aan de kinderboerderij bedraagt minstens.....• De inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bedraagt minstens.....
Samenwerking	<p>Er is een actieve samenwerking met de andere kinderboerderijen in de stad Groningen.</p>

4. Beschikbaar budget

Het maximaal beschikbare (subsidie)bedrag is €. De omvang van dit bedrag is een schatting waaraan u geen rechten kunt ontlenen. Het begrotingsvoorbehoud, zoals in artikel 3:3 van de Algemene subsidieverordening gemeente Groningen 2011 is aangegeven, is van toepassing.

5. Nadere eisen ten aanzien van uitvoering en verantwoording

We rekenen op uw professionaliteit waar het gaat om de wijze waarop u de door ons gestelde resultaten denkt te bereiken. Onderstaand vindt u de nadere eisen die we aan de uitvoering van dit programma van eisen stellen:

- Een goede samenwerking met organisaties die zich bezig houden met de participatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Samenwerking binnen de wijk, de wijk als werkplaats.
- De kinderboerderij heeft naast de gemeentelijke subsidie ook nog andere financieringsbronnen.
- De kinderboerderij voldoet aan alle eisen die gesteld worden door de overheid op het gebied van dierenwelzijn en hygiëne.
- De kinderboerderij voldoet aan de eisen die gesteld worden met betrekking tot de horecavergunning.

Bijlage: begripsbepalingen

Activiteit	Een afgebakende en calculeerbare eenheid die de instelling levert en die gericht is op een vooraf bepaald resultaat.
ASV	De Algemene Subsidieverordening gemeente Groningen, meest recente versie.
Beleidsdoelstelling	Beleidsvoornemen dat wordt beschreven op het niveau van concrete doelstellingen binnen een gedefinieerde tijdshorizon; dus SMART: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdsgebonden en (grotendeels) beïnvloedbaar.
Maatschappelijk effect	De beoogde veranderingen in de maatschappelijke omgeving die de gemeente op langere termijn wil bereiken.
Resultaat	De aanwijsbare verandering c.q. gerealiseerde baat die één of meerdere activiteiten bij cliënten en of hun maatschappelijke omgeving teweegbrengt, en daarmee bijdraagt aan de beleidsdoelstelling c.q. het maatschappelijk effect.
Resultaatindicator	Deze geeft het resultaat van de inspanning weer die wordt geleverd om de beleidsdoelstellingen te realiseren. Een resultaat kan worden geformuleerd in termen van producten, diensten en/of activiteiten. Bijvoorbeeld het aantal producten of diensten, het aantal deelnemers (bereik) maar ook de tevredenheid deelnemers kan een resultaat zijn.

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering 19-06-2013
Raadscommissie Beheer&Verkeer
Datum raadscommissie 05-06-2013
Bijlagen 2

Registratienr. RO 13.3675350
Datum B&W besluit 14 mei 2013
Portefeuillehouder Seton
Steller N Alkema
Telefoon 8251
E-mail nienke.alkema@groningen.nl

Onderwerp

Visie kinderboerderijen

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de visie op de kinderboerderijen in Groningen vast te stellen;
- II. het incidentele financiële knelpunt van € 250.000,-- in 2014 en € 250.000,-- in 2015 voor onderhoud/modernisering van de kinderboerderijen te betrekken bij de voorbereiding op de begroting 2014 en 2015.

(Publieks-)samenvatting

Groningen heeft zeven kinderboerderijen. Kinderboerderij Stadspark beheert de gemeente. Stichting Dierenweides Groningen beheert drie kinderboerderijen. De andere drie kinderboerderijen worden beheerd door een vereniging of stichting opgericht door de buurt. Samen met alle betrokkenen rondom de kinderboerderijen heeft de gemeente een visie op de kinderboerderijen ontwikkeld. Deze visie luidt als volgt: een kinderboerderij in Groningen is een plek waar kinderen contact hebben met boerderijdieren, waar ze spelen en leren. Waar naast kinderen ook volwassenen kunnen leren, werken en ontspannen. Waar de kinderboerderijen met elkaar en met daaraan gelieerde organisaties open samenwerken. Waar ondernemerschap gewoon is. Twee kinderboerderijen in Groningen zijn trekpleisters waar mensen uit stad en ommeland naar toe trekken. Deze worden geëxploiteerd door een instelling. De overige kinderboerderijen worden gedragen door een buurt. Komende tijd wordt deze visie samen met alle betrokkenen verder uitgewerkt.

Inleiding.

Deze notitie ligt in de raad omdat dit een visie op de kinderboerderijen in Groningen is en dus gaat over de toekomst van de kinderboerderijen. Aanleiding voor het schrijven van deze visie is dat we vaak vragen krijgen over extra middelen en/of beter onderhoud van de kinderboerderijen. We komen nu op een punt dat we groot onderhoud en modernisering niet langer meer kunnen uitstellen. De gebouwen en opstallen (stallen, kooien en dergelijke) zijn gedateerd en voldoen niet meer aan de huidige eisen (hygiëne, dierenwelzijn). Daarnaast zijn er problemen met afwatering, terreinverharding en hekwerken. We hebben geconcludeerd dat er feitelijk twee mogelijkheden zijn: ruimte vinden om te investeren in het onderhoud van de kinderboerderijen of stoppen met de subsidie en de vijf kinderboerderijen die van de gemeente zijn, verkopen.

Gezien alle bezuinigingen zijn dit lastige vragen en hadden we tot nu toe geen echte visie op wat we willen met de kinderboerderijen in de toekomst. Deze visienotitie (zie bijlage) geeft daarom antwoord op de vraag: hoe ziet de toekomst van de kinderboerderijen in de stad Groningen eruit? Daarna wordt deze visie verder geconcretiseerd en aangegeven welke stappen de verschillende partijen grofweg zullen moeten zetten de komende jaren.

Beoogd resultaat

Kinderboerderij Stadspark is over vijf jaar niet meer in gemeentelijke handen en is samen met kinderboerderij het Boegbeeld één van de twee trekpleisters voor stad en ommeland. De overige kinderboerderijen worden gedragen door de buurt. Als de buurt geen interesse meer heeft in een kinderboerderij dan verdwijnt een kinderboerderij in een wijk. De kinderboerderijen worden goed onderhouden en verkeren in een gedegen staat. Kinderboerderijen zijn ondernemend en werken goed samen en vervullen hun wensen door niet direct een beroep te doen op de gemeente maar andere bronnen aan te boren.

Kader

Het kader is het collegecollege-akkoord waarin staat dat we willen vernieuwen en op zoek gaan naar werkwijzen, waarbij we met minder geld meer doen. Co-creatie is daarbij een sleutelbegrip. Bij het ontwikkelen van beleid en projecten zal de gemeentelijke organisatie maximaal gebruik maken van de kennis en de opvattingen van betrokken Stadjsers, ondernemers en instellingen. We willen dat de inwoners steeds meer producenten in plaats van consumenten van de woonomgeving worden.

Argumenten/afwegingen

Feitelijk zijn er twee mogelijkheden òf er wordt ruimte gevonden om te investeren in het onderhoud van de kinderboerderijen òf we stoppen met de subsidie en verkopen de vijf kinderboerderijen die we in eigen bezit hebben. Tot nu toe is er geen reservering gemaakt voor groot onderhoud waardoor dit niet is uitgevoerd. Wanneer we stoppen met de kinderboerderijen zal ons dit niet direct een groot financieel voordeel opleveren. Stopzetten van de subsidie levert € 47.200,- op. Een grotere bezuiniging levert alleen iets op als we onze vijf kinderboerderijen verkopen. Maar wie wil in crisistijd een kinderboerderij met achterstallig onderhoud kopen? Daarnaast is een kinderboerderij - net als een speeltuin - een van de weinige gratis uitjes in Groningen. Is het een plek waar kinderen contact hebben met boerderijdieren, waar ze spelen en leren. Waar naast kinderen ook allerlei volwassenen kunnen leren, werken en ontspannen. Hier hechten wij als gemeente waarde aan. En worden de meeste kinderboerderijen druk bezocht.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

De kinderboerderijen worden geëxploiteerd door verschillende verenigingen en stichtingen. Sommigen doen dit al 25 jaar. In de bijlage leest u over de ontstaansgeschiedenis en huidige stand van zaken op de kinderboerderijen. De visie op de kinderboerderij is samen met de betrokkenen rondom de kinderboerderijen opgesteld. Ook heeft een aantal bewonersorganisaties gereageerd op de visienotitie en zijn hun opmerkingen verwerkt in de nota of worden meegenomen in het implementatietraject.

Financiële consequenties

De gemeente is eigenaar van de kinderboerderijen Stadspark, Minerva, Eelderbaan, Malle en Beestenborg. Behalve de kinderboerderij Stadspark worden de kinderboerderijen door derden geëxploiteerd. Hiervoor ontvangen zij subsidie om de exploitatie draaiende te houden en het dagelijks onderhoud aan opstallen en terreinen uit te voeren in z'n totaliteit € 47.200,-. Het groot onderhoud aan de gebouwen, opstallen, terreininrichtingen en terreinen valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Sinds het ontstaan van de kinderboerderijen in de jaren '80 is weinig geïnvesteerd in dit groot onderhoud. Alleen het meest urgente onderhoud is uitgevoerd.

Voor de Beestenborg is op korte termijn € 100.000,- nodig. Groot onderhoud en modernisering (o.a. ook rolstoeltoegankelijk maken) van kinderboerderij Stadspark vraagt om een investering van € 400.000,-. Bij de Malle en Minerva is groot onderhoud nu nog niet aan de orde. Op de middellange termijn zal ook hier een investering noodzakelijk zijn. Kinderboerderij Eelderbaan is een nieuw gebouw. Groot onderhoud is hier niet aan de orde. Het financiële knelpunt is in z'n totaliteit € 250.000,- in 2014 en € 250.000,- in 2015. Dit is meegenomen bij de voorbereiding op de begrotingsbespreking 2014. Dit betreft voorbeslag.

Overzicht budget kinderboerderijen in Groningen

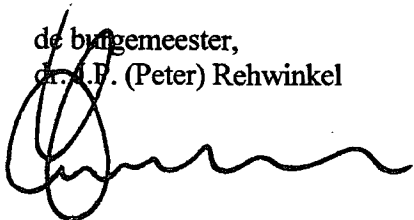
	Eigenaar	(Bijdrage) Exploitatie	Regulier onderhoud	Groot onderhoud/mo- dernisering
Stadspark*	Gemeente	€ 257.000,00	€ 57.000,00	€ 400.000,00
Eelberbaan	Gemeente	€ 10.500,00	€ 10.000,00	-
Beestenborg	Gemeente	€ 11.500,00		€ 100.000,00
Minerva	Gemeente	€ 3.000,00		
Malle	Gemeente	€ 1.200,00		
Boerderijum	De Huismeesters	€ 10.500,00	€ -	€ -
Boegbeeld**	Particulier	€ 10.500,00	€ -	€ -
	Totaal	€ 304.200,00	€ 67.000,00	€ 500.000,00

Realisering en evaluatie

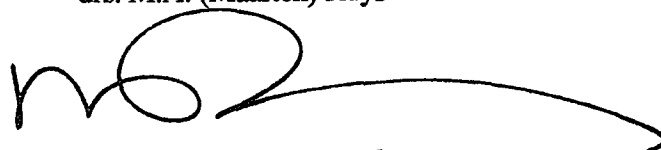
De visie wordt door een gemeentelijke projectleider - in overleg met de betrokkenen en in bepaalde wijken waar een kinderboerderij zit, met een bewonersorganisatie - verder uitgewerkt.

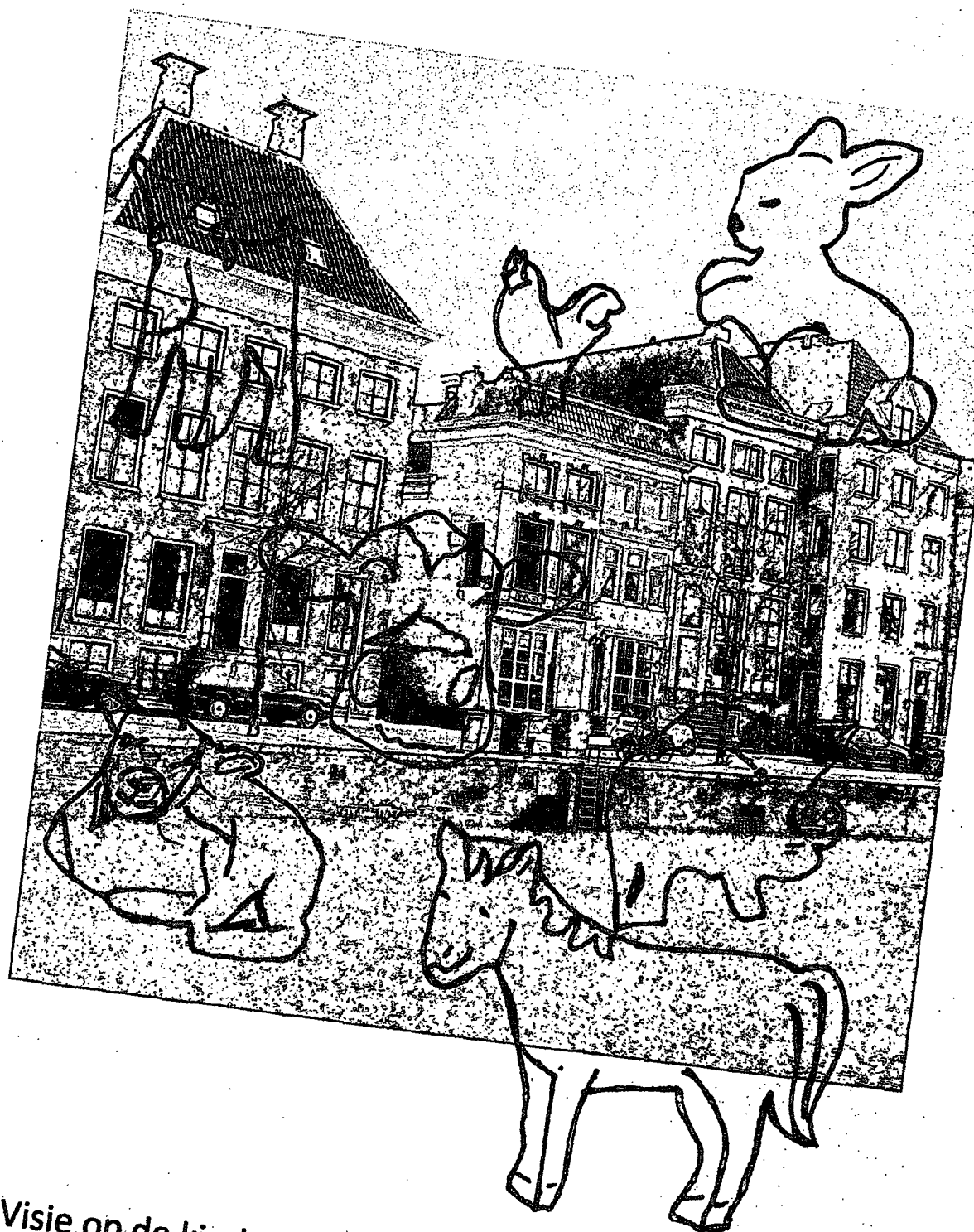
Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.F. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Visie op de kinderboerderijen in Groningen

Inleiding

Op een zondagochtend in maart is het gezellig druk bij kinderboerderij Boegbeeld. In de stal tilt een moeder haar dochtertje op om te kijken naar de eerste lammetjes die zijn geboren. Kinderen spelen in de speelhoek en rennen af en toe naar hun ouders om te laten zien hoe de speelgoedtractor rijdt. Bij de ingang zit een ouder echtpaar te genieten van de eerste zonnestraaltjes. Een zwangere vrouw nipt aan haar kopje thee en lacht naar haar man die net een grote hap neemt van een versgebakken muffin. Een jongen in een rolstoel raast voorbij om het meisje achter de bar te vertellen wat hij net heeft meegemaakt in de stallen. In de speeltuin duwt een vader een grote schommel met drie jongetjes erop. In gedachte het geluid van morgen als de crèche aan de voorzijde weer open is...

Groningen heeft zeven kinderboerderijen die zijn geconcentreerd in het Noorden en Westen van de stad. Vijf kinderboerderijen zijn gemeentelijk eigendom (grond en het gebouw), één is particulier bezit en de ander is van woningbouwcorporatie De Huismeesters. Kinderboerderij Stadspark beheert de gemeente. Gehandicaptengroep De Zijlen heeft in 2008 Stichting Dierenweides Groningen opgericht en beheert drie kinderboerderijen. De andere drie kinderboerderijen worden beheerd door een vereniging of stichting opgericht door de buurt. Elk kinderboerderij in Groningen is anders en heeft zijn eigen ontstaansgeschiedenis (zie voor een uitgebreide omschrijving bijlage 1, ontstaansgeschiedenis en huidige situatie).

Speeltuinen en kinderboerderijen zijn één van de weinige gratis uitjes voor kinderen in Groningen. Vaak zijn de kinderboerderijen of dierenweides dan ook ontstaan vanuit de behoefte van bewoners en heeft de gemeente meegeholpen in de vorm van het beschikbaar stellen van grond en gebouwen of op een andere manier. De ene kinderboerderij is groot en combineert een aantal functies en heeft mensen in dienst, de andere weide is kleiner en wordt volledig gerund door vrijwilligers. De ene kinderboerderij krijgt een bescheiden subsidie van de gemeente, de ander een iets ruimere bijdrage in de exploitatiekosten. Alle kinderboerderijen worstelen om voldoende middelen bijeen te krijgen. Daarnaast is er op de meeste kinderboerderijen sprake van achterstallig onderhoud.

We komen nu op een punt dat we groot onderhoud en modernisering niet langer kunnen uitstellen. De gebouwen en opstallen (stallen, kooien en dergelijke) zijn gedateerd en voldoen niet meer aan de huidige eisen (hygiëne, dierenwelzijn). Daarnaast zijn er problemen met afwatering, terreinverhardingen en hekwerken. De stichtingen/verenigingen vragen regelmatig extra middelen en/of beter onderhoud van de stallen/gebouwen aan de gemeente. Objectief gezien zijn er twee mogelijkheden of er wordt ruimte gevonden om te investeren in het onderhoud/modernisering van de kinderboerderijen of we stoppen met de subsidie en verkopen de vijf kinderboerderijen waarvan de gemeente eigenaar is.

Gezien alle bezuinigingen zijn dit ook voor de gemeente lastige vragen en daarbij ontbreekt het ons op dit moment nog aan een visie op de kinderboerderijen. Wat willen we in de toekomst met de kinderboerderijen? Deze visienotitie geeft daarom antwoord op de vraag: hoe ziet de toekomst van de kinderboerderijen in de stad Groningen eruit? Daarna wordt deze visie verder geconcretiseerd en aangegeven welke stappen de verschillende partijen grofweg zullen moeten zetten de komende jaren.

Proces

Binnen de gemeente is afgesproken dat we bij het ontwikkelen van beleid maximaal gebruik maken van de kennis en de opvattingen van de direct betrokkenen bij een onderwerp; in dit geval de mensen die betrokken zijn bij de kinderboerderijen. Dus we hebben niet direct een oplossing voorgesteld maar zijn samen op zoek gegaan naar de mogelijkheden die er voor de kinderboerderijen in de stad zijn. Om deze visie te maken zijn we gaan dromen. In deze notitie vindt u daarom ook - zoals hieronder - kadertjes terug waarin u onderdelen van de dromen van de meest betrokken mensen leest.

"In mijn droom is de Beestenborg een speelboerderij waar ik als eerste een prachtige speeltuin tegenkom waar alle mensen (met en zonder handicap, jong en oud, autochtoon en allochtoon) welkom zijn en zich thuis voelen. Met daarnaast een boerderij waar je zonder vieze schoenen te krijgen - met een brede doorgang - door heen kunt wandelen. Een boerderij waar je contact kunt hebben met beesten. Waar veel activiteiten om heen zitten, waar veel te doen is. Dit kan zijn met de buurt, met het onderwijs, met ouderen denk ook aan ouderengym in de openbare ruimte".

Visie

De centrale vraag hier is: hoe zien de kinderboerderijen in de gemeente Groningen er in de toekomst uit?

Een kinderboerderij in Groningen is een plek waar kinderen contact hebben met boerderijdieren, waar ze spelen en leren. Waar naast kinderen ook volwassenen kunnen leren, werken en ontspannen. Waar de kinderboerderijen met elkaar en met daaraan gelieerde organisaties open samenwerken. Waar ondernemerschap gewoon is.

Twee kinderboerderijen in Groningen zijn trekpleisters waar mensen uit stad en ommeland naar toe trekken. Deze worden geëxploiteerd door een instelling. De overige kinderboerderijen worden gedragen door een buurt.

Een kinderboerderij in Groningen is niet overal hetzelfde. Een kinderboerderij is een plek waar veel verschillende mensen samenkomen, waar de diversiteit - aan mensen en activiteiten - de boventoon voert. Een Groningse kinderboerderij is een plek waar je kunt recreëren en leren! De gemeente Groningen hecht hier waarde aan. Hieronder gaan we hier nader op in.

Leren

"Als ik droom dan droom ik ook van het meer betrekken van scholen bij de kinderboerderij. Er kunnen lesprogramma's worden gevolgd. Je kunt hier komen op schoolreisje, met meesters- en juffen dag en met een kinderfeestje. Je kunt van alles leren bijvoorbeeld hoe je een koe melkt of een schaap scheert".

Nog meer dan nu het geval is kunnen kinderen (en volwassenen) straks leren op de kinderboerderij door het contact met boerderijdieren maar ook over waar ons eten vandaan komt. Onze stad is steeds verder verstedelijkt waardoor kinderen steeds onbekender met de functie en het gedrag van landbouwhuisdieren en de natuur raken. Onze kinderboerderijen zijn ook leer- en werkplekken waar stagiaires, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of met een verstandelijke beperking werken/zinvolle dagbesteding hebben. Onze kinderboerderijen brengen mensen in contact met elkaar waarbij ze tegelijkertijd kunnen ontspannen en iets leren en ervaren over dier en natuur, milieu en duurzaamheid.

Bemensing

Op sommige kinderboerderijen zal nog meer dan nu het geval is de inzet van allerlei verschillende mensen sleutel tot succes zijn. Denk hierbij aan vrijwilligers, mensen met een beperking, mensen die (nog) geen betaald werk hebben, gepensioneerden, huismoeders, mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt en stagiaires. In de meeste gevallen is het een combinatie van bovenstaande groepen mensen. Het mooie van de kinderboerderij is dat hier heel veel verschillende mensen komen, de meeste mensen vrolijk worden van dieren en kinderen en iedereen hier naar vermogen mee kan doen en contact met elkaar krijgt.

Samenwerking

"Als ik droom dan droom ik er van dat we met z'n allen samenwerken, dat we samen dingen doen. Dat we kennis uitwisselen, vrijwilligers uitwisselen, dieren uitruilen en gebruik maken van elkaars aanwezigheid. Dit kan door samen een stichting te vormen maar ook door op een andere manier dingen samen te doen".

Meer dan nu het geval zullen de kinderboerderijen in de toekomst samenwerken met elkaar maar ook met andere organisaties. Het uitgangspunt hierbij is: we staan open voor elkaar en werken samen op die punten waar het ons voordeel biedt en waar we elkaar de helpende hand toe kunnen steken. In de stad Groningen bestaat een goede samenwerkingsvorm tussen de speeltuinen die ook succesvol samenwerkt met de gemeente: de speeltuincentrale. De speeltuincentrale bundelt expertise op het gebied van speeltuinen en de leden (de afzonderlijke speeltuinen) kiezen het bestuur. We gaan bekijken of een soortgelijke samenwerking tussen de kinderboerderijen een uitkomst is.

Ondernemerschap

In de toekomst is (nog) meer sprake van ondernemerschap op de kinderboerderijen waardoor plannen die er leven gerealiseerd kunnen worden zonder directe subsidie van de gemeente. Het vinden van donateurs en sponsors, crowd funding, fondsenwerving, organisatie van evenementen die geld opleveren, verhoging van de horeca-omzet zullen in de toekomst manieren zijn om zaken voor elkaar te krijgen. Dit ondernemerschap stimuleren we bijvoorbeeld in de vorm van een beperkte financiële bijdrage waarmee de gemeente ook haar lange termijn betrokkenheid toont richting fondsen. Daarnaast staat de gemeente het toe om op gepaste schaal reclame en sponsor uitingen te tonen op de kinderboerderij.

Twee trekpleisters

"In mijn droom is de kinderboerderij in het Stadspark een grote trekpleister geworden voor stad en ommeland. Een bezoek aan het Stadspark is echt een uitje voor het hele gezin geworden. De kinderboerderij is netjes opgeknapt en ook toegankelijk gemaakt voor gehandicapten. Naast de speeltuin die er al is, zijn er allerlei andere activiteiten/faciliteiten zoals Natuur en Duurzaamheidseducatie (NDE), een minigolf, een leuk restaurant waar je lekker kunt loungen met uitzicht op jouw eigen spelende kinderen, et cetera".

Nog meer dan nu al het geval zullen twee kinderboerderijen (Stadspark en het Boegbeeld) bewoners uit de hele stad en het ommeland trekken. Beide kinderboerderijen combineren verschillende functies waardoor de bezoekersstromen nog verder toenemen. Ze vullen elkaar ook aan zowel qua activiteit als functie. Kinderboerderij het Boegbeeld is bijna geheel overdekt en daardoor bij slecht weer ook aantrekkelijk. Kinderboerderij Stadspark is het best toegankelijk bij mooi weer.

Functie

"Mijn droom is om vooral ook het kleinschalige te behouden. Een kinderboerderij waar je eventjes kort langs komt, waar buurtbewoners of fietsende kinderen even binnen wippen".

“Goed ik droom met jullie mee! In elke wijk een of twee Beesten-Ontmoeting-Activiteiten-Plekken. Op een centrale locatie, in de buurt van scholen en winkelcentra. Zo’n plek bevordert het sociaal contact want kinderen en beestjes verbinden”.

Er zijn straks twee kinderboerderijen met een stedelijke functie, de andere kinderboerderijen hebben in eerste instantie een buurtfunctie. De kinderboerderijen met een buurtfunctie worden dan ook door de buurt gedragen. Als de buurt geen interesse meer heeft in een kinderboerderij dan verdwijnt een kinderboerderij in een wijk.

Concretisering

Hieronder staat wat de bovenstaande visie voor de huidige situatie betekent. Wat de rol van alle betrokkenen is en welke stappen de verschillende partijen komende tijd moeten zetten.

"In mijn droom is de rol van de gemeente in de toekomst vooral faciliterend en niet belemmerd. De gemeente stelt in ieder geval de grond beschikbaar. Daarnaast treedt de gemeente als één organisatie op zodat we geen last hebben van verschillen tussen gemeentelijke diensten".

Rollen bepalen

De rol van de gemeente is in de toekomst stimulerend en waar nodig faciliterend. De rol van de kinderboerderijen is open en ondernemend. Vanuit deze rollen dragen de gemeente en de stichtingen/verenigingen optimaal bij aan het verwezenlijken van bovenstaande visie.

Concreet betekent de faciliterende rol dat de gemeente grond en gebouwen/stallen beschikbaar stelt, groot onderhoud pleegt en subsidie verleent. Dit onderhoud wordt opgenomen in een meerjareninvesteringsprogramma. Daarnaast verstrekt de gemeente een beperkte subsidie specifiek gericht op het beheer van de dieren. Deze subsidie wordt alleen verstrekt als de stichting of vereniging zelf ook op andere manieren budget binnenhaalt. De stimulerende rol van de gemeente houdt daarnaast in dat zij meehelpt de dromen van de betrokkenen bij de kinderboerderijen waar te maken.

Naast het dagelijkse reilen en zeilen op de kinderboerderij zal de ondernemende rol van de stichtingen/verenigingen betekenen dat zij kijken naar andere manieren om de beschikbare middelen voor de kinderboerderijen te vergroten (zie ook paragraaf hiervoor over ondernemerschap). Open betekent dat ze op zoek gaan naar slimme combinaties en samenwerkingen met elkaar maar ook met andere partijen zoals natuurmonumenten, imkers, verkopers van streekproducten, NDE, et cetera. Daarnaast zal de stichting/vereniging het klein onderhoud zelf uitvoeren of hier mensen voor vinden.

Om de visie te verwezenlijken zullen de komende tijd in ieder geval grofweg de volgende stappen moeten worden gezet

1) Algemene fysieke aantrekkelijkheid verbeteren

Op een aantal plekken is op dit moment sprake van achterstallig onderhoud. Dit moet de komende tijd - in overleg tussen de betrokken partijen - opgelost worden. Ook wordt gekeken naar de algemene uitstraling.

2) Beheer kinderboerderij Stadspark overdoen in niet-gemeentelijke handen

Het beheer van de kinderboerderijen is niet een kerntaak van de gemeente en staat het aanboren van alternatieve financieringsmogelijkheden in de weg. Daarom wordt bekeken of de kinderboerderij in het Stadspark over kan worden gedaan aan een niet-gemeentelijke partij. We bekijken of er mogelijkheden zijn dit onder te brengen bij St. Dierenweides Groningen. Het overdoen van kinderboerderij Stadspark heeft consequenties voor 3 fte aan gemeentelijk personeel.

3) Verder door ontwikkelen van kinderboerderij Stadspark en het Boegbeeld

De twee kinderboerderijen met een stedelijke functie zullen worden doorontwikkeld. Hiervoor kijken we ook naar de voorbeelden in andere steden/plaatsen.

4) Organiseren onderlinge samenwerking en samenwerking met anderen

Een aantal taken heeft meerwaarde om gezamenlijk te doen. Denk hierbij aan veiligheid, arbo, kennis over dierenziekten, dieren uitruil, kennis uitwisselen (zoals fondsenwerving/sponsoring) en bij financieel voordeel, de gezamenlijke inkoop. Ook is er gezamenlijk aandacht voor het in de markt zetten van de kinderboerderijen, het betrekken van vrijwilligers via bijvoorbeeld social media of het vergroten van de zichtbaarheid in de wijk. Om de kennis op de kinderboerderij op pijl te houden kijken we of een coach, die bijvoorbeeld bij kinderboerderij Stadspark zit, verantwoordelijk kan zijn voor kwaliteitszorg en kennisontwikkeling bij de kinderboerderijen in de stad Groningen. Hoe deze samenwerking organisatorisch precies vorm krijgt, wordt verder uitgewerkt in het vervolg.

Ook de samenwerking met andere partijen kan voordelen opleveren. Hier wordt actief op ingezet.

"In mijn droom over speelboerderij de Beestenborg is ons ledenaantal meer dan verdubbeld van 350 naar 800 leden die allemaal een bescheiden bijdrage betalen. Elke vrijwilliger is zich ervan bewust dat ze ook meer vrijwilligers erbij moeten betrekken om het bestand op pijl te houden. Vrijwilligers uit de wijk worden nu al maar dan nog meer ook benaderd om mee te doen onder andere via social media. In mijn droom blijft de gemeente ook een subsidie verstrekken".

5) Opleiden beheerders

In verband met ziekten en dierenwelzijn is het belangrijk dat kinderboerderij beheerders voldoende kennis van het boerenbedrijf hebben. De gemeente ondersteunt deze vakkennis ontwikkeling door te faciliteren. Het uitgangspunt hierbij is dat beheerders hebben aangegeven zich ook voor langere tijd te willen binden aan een Groningse kinderboerderij.

6) Verbeteren educatieve functie

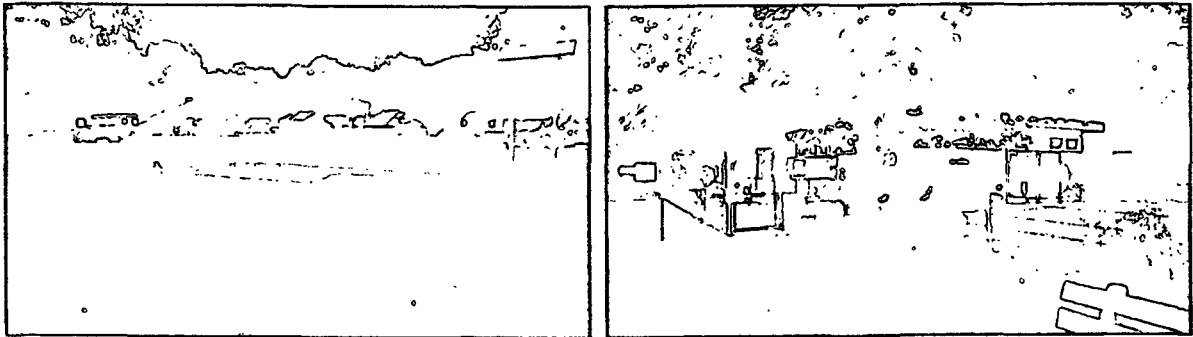
De educatieve functie op de kinderboerderij kan in samenwerking met NDE, scholen en met andere partijen nader worden verbeterd.

De visie wordt door een gemeentelijke projectleider - in overleg met de betrokkenen en in bepaalde wijken waar een kinderboerderij zit, met een bewonersorganisatie - verder uitgewerkt.

De projectleider vertaalt de visie ook in nadere regels op basis waarvan de subsidie aan de kinderboerderijen wordt verleend.

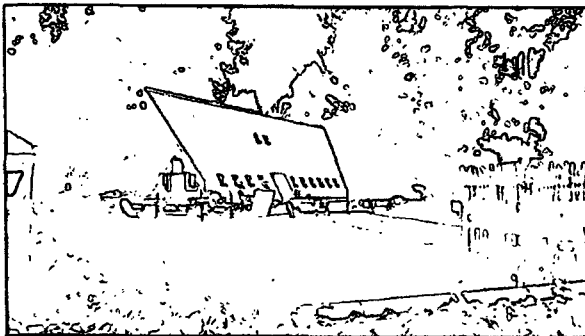
Bijlage 1 Ontstaansgeschiedenis en beschrijving huidige situatie

1. Stadspark

De kinderboerderij in het Stadspark is de grootste kinderboerderij van de stad Groningen. Bij de overdracht van het park aan de gemeente Groningen is destijds bedongen dat de gemeente deze kinderboerderij zou realiseren en instandhouden. In de loop van de jaren is duidelijk geworden dat deze stedelijke voorziening in een behoefte voorziet. Ter illustratie: de kinderboerderij en naastgelegen speeltuin trekken in voor- en najaar 3000 tot soms zelfs 5000 bezoekers per weekend. Op jaarbasis gaat het om circa 120.000 bezoekers. Op de kinderboerderij wonen geiten, kippen, ezels, konijnen, koeien, cavia's en nog vele andere dieren. Behalve boerderij en speeltuin is er een kiosk (gerund door Werkpro), terras, ponyverhuur en sanitaire voorzieningen. Het beheer van deze voorziening valt volledig onder verantwoordelijkheid van de gemeente. Naast het eigen personeel (3 fte) zijn gemiddeld 12 vrijwilligers en stagiaires actief in het beheer. De jaarlijkse exploitatiekosten zijn € 313.000,- (personele lasten 3 fte € 256.000 en beheer en onderhoud, diervoer, dierenarts e.d. € 57.000 euro).

2. Eelderbaan

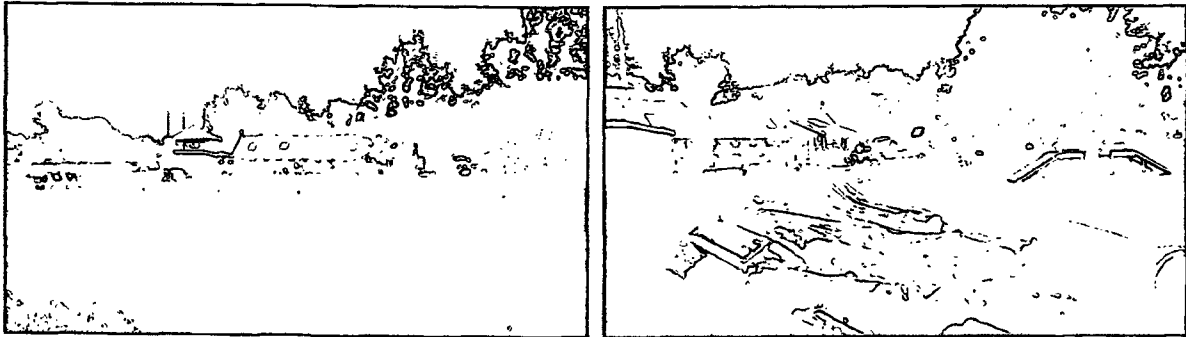

De herinrichting van de Eelderbaanzone heeft in 2007 geleid tot verplaatsing en nieuwbouw van kinderboerderij 'de Bokkesprong' in hetzelfde gebied. Met de verplaatsing is het beheer overgegaan van een particuliere vereniging naar Stichting Dierenweides Groningen (onderdeel van Stichting de Zijlen). Zij heeft in februari 2008 haar intrek genomen in het karakteristieke gebouw aan de Kornalijnlaan en de kinderboerderij de naam 'Dierenweide Eelderbaan' gegeven.

Op de kinderboerderij zijn geiten, schapen, pony's, een varken, kippen, konijnen, cavia's, hamsters, ganzen, eenden, kippen en vogels te vinden. Op woensdagmiddag zijn er ponyritjes voor de kleintjes en kunnen de grote kinderen de pony's borstelen. Er een kleine horecavoorziening met terras waar de bezoekers koffie, thee, snoep en ijs kunnen kopen. Tussen de schapen en geiten is op het terrein van de kinderboerderij een natuurlijke speeltuin aangelegd. Er is een speeltoestel met glijbaan, evenwichtsbalken, klimkeien, stapstammen, waterspel

met pomp en een zandbak. Maandelijks zijn er creatieve activiteiten op de Eelderbaan voor kinderen van 4 t/m 12 jaar uit de wijken Vinkhuizen, de Held en Gravenburg. Deze middag wordt verzorgd door de NSA (Naschoolse Activiteiten). Jaarlijks ontvangt de stichting voor deze kinderboerderij een bijdrage in de kosten voor de exploitatie van € 10.500,-.

3. De Beestenborg

De Beestenborg is gelegen in Oosterhoogebrug/Ulgersmaborg en is ontstaan rond 1989. De wijkorganisatie had zich jarenlang sterk gemaakt voor een kinderboerderij, echter zonder succes. Toen eind jaren tachtig in de wijk meer woningen gebouwd moesten worden dan oorspronkelijk de bedoeling was, heeft de gemeente in overleg met de wijkorganisatie de afspraak gemaakt dat de woningen gebouwd werden en dat tegelijkertijd een kinderboerderij gerealiseerd zou worden. Samen met de bewoners is er veel werk verzet om de nieuwe kinderboerderij te huisvesten in een bestaand restant van een grote boerderij.

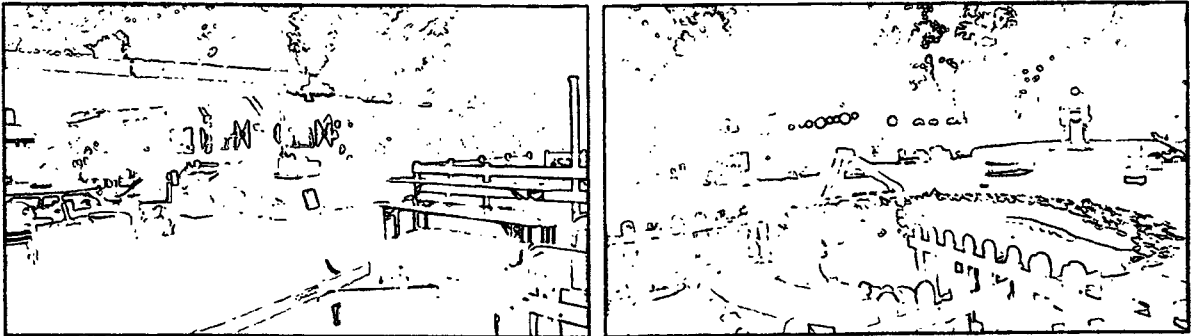
De gebouwen en grond zijn eigendom van de gemeente. Het beheer is in handen van vereniging 'De Beestenborg'. De kinderboerderij draait op een hele grote groep vrijwilligers uit de buurt en werkt met vrijwillige beheerders. Op de kinderboerderij wonen geiten, schapen, kippen, een ezel, varkens en eenden. Bezoekers komen uit het hele stadsdeel, maar ook uit de Korreweg- en Oosterparkwijk. Jaarlijks ontvangt de stichting een exploitatiesubsidie van € 11.500,-. De gemeente onderhoudt de bomen en speelvoorzieningen.

4. Dierenweide Minerva

Dierenweide Minerva ligt tussen Hoogkerk en de A7. Het gaat hier om een bescheiden voorziening van ongeveer een halve hectare met schapen, geiten, kippen en cavia's. De dierenweide is door bewonersinitiatieven ontstaan en met hulp van de gemeente opgezet in 1992. De gebouwen en grond zijn eigendom van de gemeente. Het beheer is in handen van Stichting Dierenweide Minerva. Bezoekers komen voornamelijk uit Hoogkerk. Dierenweide Minerva heeft één vrijwillige beheerder die een vrijwilligersvergoeding krijgt (voor twee jaar een vrijwilligersbijdrage van € 1.500,- per jaar). Jaarlijks ontvangt de stichting voor deze kinderboerderij een exploitatiesubsidie van € 3.000,-.

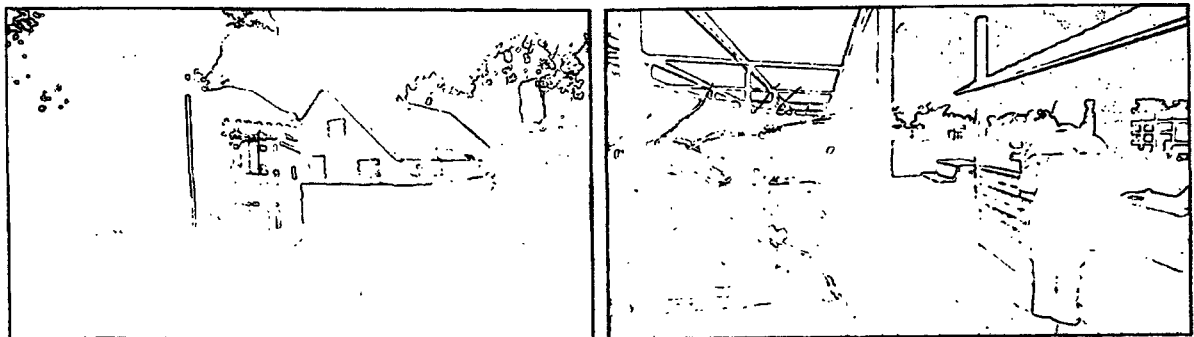
5. De Malle

Kinderboerderij De Malle is in 1998 gestart als een kleinschalig initiatief in het Le Roy gebied aan het Toplicht. De Malle is uit een privé hobby ontstaan en wordt door de twee initiatiefnemers, moeder en dochter, gerund. Door aanleg van de centrumzone moest de kinderboerderij in 2002 verplaatst worden van Toplicht naar Overloop (voor de kleine dieren) en Wimpel (voor de grotere dieren zoals pony's). De kosten van de verhuizing, 70.000 euro, kwamen grotendeels ten laste van het project Centrumzone. Aangezien de paardenwei op Wimpel om financiële redenen niet in stand kon worden gehouden, zijn de dieren ergens anders geplaatst en is door Stichting Le Roy een nieuwe invulling aan het terrein aan Wimpel gegeven.

Het overgebleven terrein aan Overloop heeft een zeer beperkte oppervlakte (slechts 0,1 ha groot) en bevindt zich dichtbij de bebouwing. De Malle heeft een klein aantal dieren en geen donateurs/leden. Overleg tussen de initiatiefneemsters en Stichting Le Roy heeft geleid tot afspraken over beperking van de omvang en financiële ondersteuning van dit initiatief. Via de Stichting Le Roy ontvangt de Malle een financiële bijdrage voor verzorging van de dieren (circa € 1.200,- per jaar). Stichting Le Roy ontvangt jaarlijks een subsidie van € 21.000,- voor het hele gebied.

6. Kinderboerderij Boerderijum

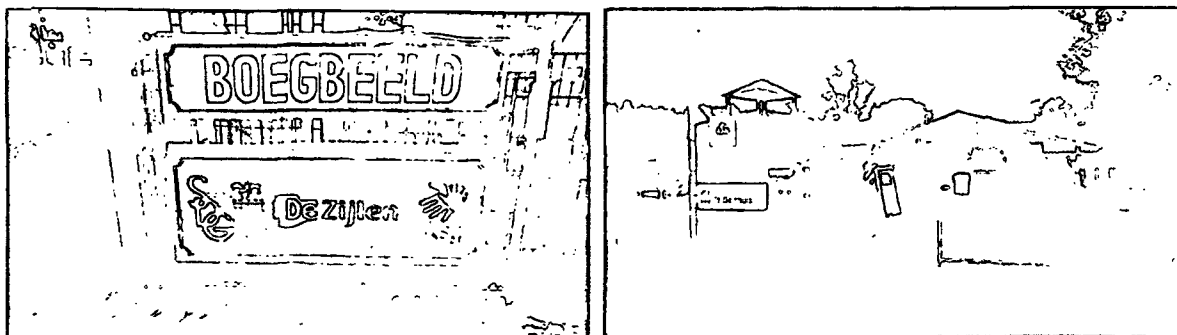

In de jaren tachtig is een kinderboerderij ontstaan bij de wijkpost Beijum aan de Beijumerweg. Wat begon met twee konijnen achter de boerderij groeide uit tot een kinderboerderij met kippen, geiten en een volière. Het beheer werd lange tijd door de wijkpost gedaan samen met vrijwilligers uit de buurt. In 2002 werd de dagelijkse verzorging van de dieren uitbesteed aan de Stichting Werkprojecten.

In 2007 is de wijkpost Beijum verhuisd naar één centrale wijkpost Noorddijk in Kardinge. Hiermee verviel ook de mogelijkheid om de kinderboerderij door de wijkpost te laten beheren. Woningcorporatie de Huismeesters heeft het pand van de gemeente gekocht en verhuurd aan verschillende partijen. Naast Natuur- en Duurzaamheidseducatie en kindercentrum de Mallemolen is hier de nieuwe kinderboerderij Boerderijum gevestigd met bijbehorende theeschenkerij en kleine speelweide. Het beheer van de kinderboerderij en theeschenkerij is in handen van Stichting Dierenweides Groningen. De kinderboerderij heeft een mooie volière met verschillende rassen

dwerghoenders, parkieten, goudfazanten, parelhoenders, duiven en kwartels. Jaarlijks ontvangt de stichting voor deze kinderboerderij een bijdrage in de kosten voor de exploitatie van € 10.500,-

7. Het Boegbeeld

Tot 2008 werd aan het Koerspad 3 in Lewenborg de particuliere geitenboerderij Wegafarm geëxploiteerd, toegankelijk voor bezoekers. Bij het failliet gaan van de Wegafarm in 2008 heeft de gemeente verschillende partijen bij elkaar gebracht om een doorstart van de Wegafarm mogelijk te maken. Dit heeft ertoe geleid dat de nieuwe eigenaar, Stichting de Zijlen en SKSG (kinderopvang) een intentieverklaring hebben ondertekend over een doorstart van de Wegafarm. Sinds maart 2009 is de nieuwe kinderboerderij het Boegbeeld geopend. Stichting Dierenweides Groningen is verantwoordelijk voor de exploitatie ervan. De boerderij is grotendeels overdekt waardoor ook bij slecht weer er iets te beleven valt. In de stallen mogen bezoekers vrij tussen de dieren lopen. Op de boerderij zijn verschillende rassen geiten, schapen, varkens, pony's, kippen, konijnen en cavia's. Ook is er een Groninger paard van 16 jaar oud. In de theeschenkerij kunnen bezoekers iets eten en drinken. De kinderboerderij trekt bezoekers uit de hele stad.

Dierenweide het Boegbeeld ontvangt naast een beheerbijdrage van € 10.500,- ook een subsidie vanuit de WMO (raadsbesluit van 26 november 2008). Een doorstart van de Wegafarm in 2008 bleek alleen mogelijk indien de gemeente voor vijf jaar garant kon staan voor een maximale bijdrage van € 30.000,- per jaar. Deze incidentele subsidieverlening is gestart op 1 juli 2008 en loopt door tot 1 juli 2013. De omvang van deze aanvullende doorstartsubsidie wordt elk jaar vastgesteld aan de hand van de door SDG ingediende exploitatiebegroting. De definitieve subsidie wordt vastgesteld aan de hand van een door de accountant voor akkoord verklaarde jaarrekening. Vanaf 1 januari 2014 blijft in principe alleen de beheerbijdrage van € 10.500,- over.